

Betænkning

over

I. forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme og

II. forslag til lov om tilskud til investeringer i landbrugets produktionsbygninger.

(Afgivet af udvalget den 5. maj 1971).

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder og har herunder haft 2 samråd med landbrugsministeren, som endvidere skriftligt har besvaret en række af udvalget stillede spørgsmål. I et af samrådene har boligministeren og ministeren for kulturelle anliggender deltaget, jfr. herom nedenfor under omtalen af I. forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme.

Der er i udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser angående lovforslagene fra Jørgen Absalonsen, Laurbjerg, De samvirkende danske Husmandsforeninger, De samvirkende danske Landboforeninger, gårdejer Jørgen Due, Skibby, Hadsund og Omegns Landboforening og Hobro og Omegns Landboforening.

I den af udvalget den 16. april 1971 afgivne betænkning over bl. a. forslag til lov om statens udlån til jordbrugsmæssige formål m. m. blev det oplyst, at udvalget ville fortsætte sine overvejelser og drøftelser med landbrugsministeren om bl. a. de i det nævnte lovforslag indeholdte bestemmelser om oprettelse af jordbrugskommissioner, deres antal, sammensætning og virksomhedsområde.

Under et samråd med landbrugsministeren har man drøftet spørgsmålet om jordbrugskommissionernes etablering.

Landbrugsministeren oplyste, at det er tanken, at jordlovsudvalgets distriktsmedlemmer (i alt 12) skal være formænd for kommissionerne, og at der lægges afgørende vægt på, at alle egentlige sekretariatsopgaver for jordbrugskommissionerne varetages af statens jordlovsudvalgs kontorer i

København og Tønder, således at der ikke antages lokal sekretariats- eller kontormedhjælp ved kommissionerne.

Det har været overvejet, at tilstræbe oprettelsen af en jordbrugskommission for hvert af de 14 amter, men da forskelle i område og arbejdsmængde kan befrygtes at medføre behov for lokal sekretariatsbistand til jordbrugskommissionerne i nogle af amterne, foretrækkes en områdedeling inden for disse fremfor oprettelse af lokale kontorer. Det påtænkes derfor at oprette 2 jordbrugskommissioner med hver sit område inden for visse amter. På den anden side tænkes 2 eller 3 nordøstsjællandiske amter inddraget under ét jordbrugsudvalgs område.

Formændene for jordbrugskommissionerne skal støtte sig på viceformænd i det løbende arbejde.

De 2 medlemmer af jordbrugskommissionerne udpeges af landbrugsministeren efter indstilling af landbo- og husmandsforeningerne i den pågældende landsdel, medens viceformanden udpeges af landbrugsministeren uden indstilling, og han kan være et af de af landbo- og husmandsforeningerne indstillede medlemmer.

Landbrugsministeren har endvidere præciseret, at kommissionernes forhandlinger og besigtigelser ikke i almindelighed kræver samtlige medlemmers deltagelse.

Ministerens har i øvrigt på et spørgsmål fra udvalget oplyst, at administrationsdepartementet er medinddraget i arbejdet med tilrettelæggelsen af den nye administrationsordning.

Ad I. forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme.

Som det ligeledes var bebudet i den nævnte betænkning over bl. a. forslag til lov om statens udlån til jordbrugsmæssige formål m. m., har udvalget fortsat drøftelserne af spørgsmålet om de rekreative områder, herunder problemet med udnyttelse af jorder, der grundet for ringe dyrkningsværdi ikke fortsat er anvendelige til landbrugsmæssig udnyttelse, men egnet til udvikling til rekreativ udnyttelse.

Spørgsmålet er bl. a. drøftet i det nævnte samråd med landbrugsministeren, boligministeren og ministeren for kulturelle anliggender. Der henvises i denne forbindelse til det som bilag 1 optrykte notat af 26. april 1971 fra matrikeldirektoratet og til boligministeriets skrivelse af 4. februar 1971 til amtsråd og byudviklingsudvalg, der er optrykt som bilag 2. Udvalget tilslutter sig de synspunkter, som der er givet udtryk for i notatet og boligministeriets skrivelse.

I samme forbindelse har udvalget drøftet muligheden for offentlig myndigheds opkøb af jord i rekreativt øjemed. Der er enighed om, at dette spørgsmål snarest må tages op i større sammenhæng.

Udvalget har endvidere drøftet jordfondens virksomhed, og der er enighed om, at jordfonden bør aktivere sin virksomhed med det formål i forbindelse med strukturomlægning og jordfordeling at sikre opretholdt den bedst mulige arrondering.

I relation til spørgsmålet om betingelser for tilladelse til sammenlægning har udvalget drøftet spørgsmålet om, hvilke krav der bør stilles til jordernes hensigtsmæssige beliggenhed som forudsætning for tilladelse til sammenlægning, navnlig hvor der er tale om lån. Landbrugsministeren har over for udvalget givet tilsagn om at opretholde den strengere praksis, der på dette område er tilvejebragt i den senere tid.

I samme forbindelse har udvalget drøftet muligheden for i lovgivningen eller på anden måde at fastslå en pligt til og et ansvar for fjernelse af bygninger, der som følge af sammenlægninger ikke længere finder anvendelse. Udvalget henstiller, at spørgsmålet tages op til overvejelse, da problemet om forfaldne bygningers skæmmende indvirkning på landskaber synes at få stadig stigende betydning.

Et mindretal (Morten Lange) kan tilslutte sig betænkningens hovedpunkter, men må tage forbehold specielt med hensyn til lovforslagets bestemmelse vedrørende lovens § 4, stk. 2, idet mindretallet har fremsat et selvstændigt lovforslag (om erhvervs-mæssig udnyttelse af forekomster i jorden), som forudsætter en ændret praksis.

I afventning af dette lovforslags senere vedtagelse kan mindretallet dog indstille nærværende lovforslag til vedtagelse.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse uforandret*.

Ad II. forslag til lov om tilskud til investeringer i landbrugets produktionsbygninger.

Udvalget har drøftet den i § 2, stk. 2, givne bemyndigelse til ministeren til efter forhandling med landboorganisationerne at fastsætte uddannelseskraav som betingelse for modtagelse af tilskud. Landbrugsministeren har i denne forbindelse oplyst, at der ikke er aktuelle planer om at stille krav om uddannelse.

Efter drøftelser med udvalget har landbrugsministeren imødekommet et af udvalget fremsat ønske om, at der i loven gives mulighed for at yde et særligt rentetilskud til landmænd, som har investeret i produktionsbygninger til svin og kvæg under det særlig høje renteniveau, der har gjort sig gældende siden maj måned 1969. Der henvises til det af landbrugsministeren stillede herpå sigtende ændringsforslag med tilhørende bemærkninger.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med den af landbrugsministeren foreslåede ændring.

Ændringsforslag

til

II. forslag til lov om tilskud til investeringer i landbrugets produktionsbygninger.

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Ny paragraf.

Efter § 10 indsættes som ny paragraf:

„§ 11. Landbrugsministeren kan yde tilskud til investeringer af den i loven om-

handlede art, der er påbegyndt før 4. marts 1971, jfr. § 5, stk. 2, dersom lovens betingelser for tilskud i øvrigt er opfyldt og investeringens færdiggørelse ligger efter 1. maj 1969. Tilskud ydes i 5 år med 2 pct. årligt af investeringsudgiften, jfr. § 8, første gang for finansåret 1971-72. Tilskud ydes efter særlig ansøgning til de af ansøgeren afholdte udgifter til investeringen, dog højst de af skattemyndighederne godkendte udgifter. Til investeringer, der er finansieret med statslån efter gældende eller tidligere gældende lovgivning, kan tilskud ikke ydes. Landbrugsministeren fastsætter nærmere regler for ydelse af disse tilskud, herunder om færdiggørelsestidspunktet, der i tvivlstilfælde afgøres af landbrugsministeren. Udgifterne til ydelse af tilskuddene, herunder til administrationen, afholdes af landbrugets dispositionsfond ud over de i § 1, stk. 3, nævnte beløb."

Lovforslagets §§ 11, 12 og 13 ændres til §§ 12, 13 og 14.

Bemærkninger.

Udvalget har fundet det rimeligt, at der i loven gives mulighed for at yde et særligt rentetilskud til landmænd, som har investeret i produktionsbygninger til svin og kvæg under det særlig høje renteniveau, der har gjort sig gældende siden maj måned 1969, hvor Nationalbankens diskonto steg til 9 pct. Tilskuddets størrelse er foreslået fastsat til 2 pct. årligt af investeringsomkostningerne og ydet i 5 år. Med hensyn til den praktiske udformning af den særlige tilskudsordning forudsættes det som hovedregel, at fastlæggelse af den tilskudsberettigede investeringsværdi sker på grundlag af de beløb, som er anvendt til investeringen, og som er optaget som nyt byggeri eller

forbedring af staldbygninger til kvæg og svin i de selvangivelser, som er baseret på regnskabsår påbegyndt den 1. januar 1969 eller senere. Landmænd med sommerregnskaber påbegyndt i sommeren 1968 bør dog også kunne komme i betragtning, såfremt de kan dokumentere, at byggeri i regnskabsåret 1968-69 er færdiggjort efter 1. maj 1969 under det høje renteniveau og byggeriet er medtaget i selvangivelsen pr. 1. januar 1970 eller senere. Ordningen foreslås i øvrigt administreret således, at der indsendes særlige ansøgninger om de heromhandlede tilskud, hvor selvangivelsesmateriale benyttes som dokumentation. Hvor der er tvivl om, hvornår et byggeri er færdiggjort, må landbrugsministeren træffe afgørelse herom på grundlag af de foreliggende oplysninger, herunder om, hvorvidt finansieringen har fundet sted efter 1. maj 1969. For tilskuddene skal lovens almindelige bestemmelser i øvrigt være gældende. Det forudsættes herved, at tilskud kun kan ydes, dersom ejendommen fortsat ejes eller bruges af den landmand, der har foretaget investeringen. Da den særlige tilskudsordning har til forudsætning at dække investeringer under det høje renteniveau, bør investeringer, der er finansieret med statslån, navnlig efter statshusmandsloven, hvor renten er 6½ pct., ikke være omfattet af tilskudsordningen.

Investeringer i nybygninger og forbedringer af avlsbygninger m. v. i driftsårene 1968-69 og 1969-70 er skønnet at have udgjort omkring 300 mill. kr. pr. år. Da en del af disse investeringer ikke er tilskudsberettigede, er det skønnet, at de tilskudsberettigede investeringer højst vil andrage et beløb af 500 mill. kr. for de nævnte år. Med en tilskudssats på 2 pct. vil det årlige provenukrav således andrage ca. 10 mill. kr. Disse midler forudsættes overført fra landbrugets dispositionsfond ud over de midler, der er anført i lovforslagets § 1, stk. 3.

Niels Ravn.

Henning Andersen.

Burgdorf.

Juul-Madsen.

Niels Eriksen.

Anders Andersen,
formand.

Søren Jensen.

Erik Hansen (Ålborg amt),
næstformand.

Svend Haugaard.

Lindegård Rasmussen.

Chr. Thomsen.

Poul Dalsager.

Grünbaum.

Risgaard Knudsen.

Buchart Petersen.

Teichert.

Morten Lange.

Bilag I.

MATRIKELDIREKTORATET

Den 26. april 1971.

Notat.

Ved revisionen af landbrugsloven i 1967 skærpedes landbrugspligten, således at adgangen til fraskillelse af arealer som fri jord blev væsentlig indskrænket, når der ikke var tale om jord til bebyggelsesformål m.v. Efter gældende lovs § 4, stk. 1, nr. 4, kan landbrugspligt ophæves på mindre egnede landbrugsarealer mod pålæggelse af fredskovspligt, uegnede arealer kan fraskilles frit i medfør af § 4, stk. 1, nr. 6, og endelig kan landbrugspligt ophæves, når særlige forhold taler derfor.

Matrikeldirektoratets praksis har været, at mindre egnede arealer stort set kun er tilladt fraskilt, når særlige forhold talte derfor. Var det efter besigtigelse af jordlovsudvalget godtgjort, at et areal var uegnet til jordbrugsmæssig drift, blev fraskillelse tilladt. Herved understreges, at matrikeldirektoratet ikke tillader udstykning eller giver tilsagn om tilladelse, før udstykningsagen i henhold til fastsatte regler har været forelagt de planlæggende myndigheder, der har beføjelser med hensyn til udstykning og udnyttelse af arealer. Modsat en af disse myndigheder sig sagen, vil matrikeldirektoratets tilladelse ikke blive meddelt, jfr. udstykningslovens § 2. Navnlig zonenlovsmyndighedernes kompetence efter loven om by- og landzoner er af betydning i denne henseende.

Lovforslagets nr. 2 indeholder forslag om en lempelse, således at mindre egnede landbrugsarealer kan frigives, mod andre betingelser end fredskovspligt. Begrundelsen for forslaget er, at det må forventes, at der i de kommende år skal ske en tilpasning af landbrugsproduktionen, hvorved der bliver behov for at lade mindre egnede landbrugsarealer udgå af driften.

Boligministeriet og ministeriet for kulturelle anliggender har fremført betænkelighe-

der mod en lempelse af adgangen til at frigøre arealer for landbrugspligt. Der har i de seneste år været et stigende antal ansøgninger om udstykning af mindre egnede og uegnede arealer med henblik på salg til private til rekreative formål af forskellig art. Arealerne er typisk beliggende i områder, hvor de landskabelige interesser er store.

Det er fremført over for landbrugsministeriet, at fraskillelse af arealerne kan vanskeliggøre zonenlovs- og naturfredningsmyndighedernes bestræbelser for friholdelse af det åbne land med det formål at varetage befolkningens rekreative interesser og bevare landskabelige værdier. Man frygter en presion med hensyn til opnåelse af tilladelser til bebyggelse m.v. Endvidere finder man, at der er risiko for ulovlig opstilling af feriehus, jagtthytter og campingvogne m.v. på de erhvervede arealer samt en uheldig udvikling i landskabet, ved hegning, anbringelse af skilte m.v.

Landbrugsministeren finder, at forslaget nr. 2 bør gennemføres, således, at udstykninger af den omhandlede art kan tillades af matrikeldirektoratet, når de planlæggende myndigheder ikke har modsat sig udstykning og der ikke skønnes at være landbrugsmæssig interesse i at bevare landbrugspligten.

Det findes, at varetagelsen af de landskabelige og rekreative interesser, der kan være forbundet med udstykning af arealer uden landbrugspligt, mest naturligt kan ske i forbindelse med administrationen af loven om by- og landzoner. Det er herved forudsat, at zonenlovsmyndighederne udviser tilbageholdenhed med at meddele tilladelser til udstykninger, der kan føre til en uheldig landskabelig udvikling, eller som på længere sigt kan modvirke befolkningens rekreative interesser.

Bilag 2.

BOLIGMINISTERIET

Den 4. februar 1971.

Vedrørende administrationen af by- og landzonenloven.

Det er boligministeriet bekendt, at der i den senere tid til adskillige amtsråd og byudviklingsudvalg er fremkommet et stigende antal ansøgninger om tilladelse i henhold til by- og landzonenlovens § 9, jfr. § 6, til udstykning af parceller med udstykningsformålet angivet som jagt, fiskeri, tilplantning, naturgrund, rekreativt formål, ophold eller med lignende formålsangivelser.

Efter forhandlinger med ministeriet for kulturelle anliggender skal man i denne anledning henlede amtsrådenes og byudviklingsudvalgenes opmærksomhed på, at sådanne udstykninger ofte ønskes foretaget i områder, hvor de landskabelige og rekreative interesser er store, og at de kan medføre en uheldig udvikling i landskabet i henseende til hegning, opstilling af skilte med adgang forbudt, beplantning og terrænændringer m.v. De hensyn, som tilsigtes varetaget under administrationen af by- og landzonenloven, omfatter en bevarelse af de land-

skabelige værdier til fordel for almenheden. Moseområder, heder, strandenge, mindre skovområder, særligt kuperede partier m. v., som ikke er i intensiv drift, har bestandigt været en værdifuld bestanddel af landskabet, og en udskillelse af sådanne arealer i selvstændigt matrikulerede ejendomme vil derfor være i strid med lovens formål. Man skal yderligere henlede opmærksomheden på, at arealer som de nævnte ofte vil tilføre den ejendom, under hvilken de hører, en særlig herlighedsværdi.

Under henvisning hertil skal boligministeriet med tilslutning fra ministeriet for kulturelle anliggender henstille til amtsrådene og byudviklingsudvalgene at udvise megen tilbageholdenhed med at meddele tilladelse i henhold til by- og landzonenlovens § 9, jfr. § 6, til udstykninger som de her omhandlede.

Man har underrettet samtlige fredningsplanudvalg om foranstående.

P. M. V.

E. B.

Bendt Andersen.

Til samtlige amtsråd og byudviklingsudvalg.